

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์คุณธรรมของตัวเอกในวรรณคดีที่ปรากฏในหนังสือเรียน
วิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น"

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์คุณธรรมของตัวเอกในวรรณคดีที่ปรากฏจากหนังสือเรียนวิชาภาษาไทย
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณธรรมของตัวเอกในวรรณคดีที่ปรากฏจากหนังสือเรียนวิชา
ภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้นกับที่ปรากฏจากวรรณคดีฉบับสมบูรณ์

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้า เอกสาร วารสาร หนังสือและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม
และวรรณคดีในแนวคิดต่าง ๆ รวบรวมไว้ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเกณฑ์ในการวิเคราะห์
คุณธรรม
2. รวบรวมคุณธรรมที่สำคัญไว้ได้ 30 ประการ ไปสร้างเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์
แล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ตรวจสอบ ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแล้วเห็นสมควรให้ใช้คุณธรรม
29 ประการ ในการวิเคราะห์
3. ผู้วิจัยได้พัฒนาปรับปรุงแก้ไข เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรง
คุณวุฒิ
4. นำเกณฑ์ที่ได้มาทดลองวิเคราะห์แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้อง
5. วิเคราะห์คุณธรรมของตัวเอกในวรรณคดี ซึ่งได้แก่ พระร่วง พระอภัยมณี ขุนแผน
หนุมาน สมเด็จพระเจ้าราชาธิราช และจูล่ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. คำนวณหาค่าอัตราส่วนร้อยละของความถี่ของคุณธรรมแต่ละคุณธรรมของตัวเอก ในวรรณคดีที่ปรากฏทั้งจากหนังสือ เรียนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และจากวรรณคดีฉบับสมบูรณ์

2. เปรียบเทียบคุณธรรมของตัวเอกในวรรณคดีที่ปรากฏจากหนังสือ เรียนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้นกับที่ปรากฏจากวรรณคดีฉบับสมบูรณ์

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์คุณธรรมของตัวเอกในวรรณคดีที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สรุปผลได้ดังนี้

1. คุณธรรมที่ปรากฏสูงสุดของพระร่วงจากหนังสือแบบเรียน คือ ความประณีตและละเอียดถี่ถ้วน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 18.75 ส่วนคุณธรรมที่ปรากฏต่ำสุดคิดเป็นร้อยละ 6.25 มี 5 คุณธรรม ได้แก่ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ การมีสำนึกและความจริงใจ ความเป็นผู้มีเหตุผล ความกตัญญูทวดเวท และการยอมรับความเปลี่ยนแปลง และคุณธรรมที่ไม่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนมี 19 คุณธรรม ได้แก่ การไม่โลภ การไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น การรู้จักความพอดี การไม่พูดปด ไม่พูดบิดเบือน ไม่พูดขยงให้เกิดความแตกแยกและการไม่พูดคำหยาบ ความเป็นผู้มีสติ รู้จักยับยั้งชั่งใจ ความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว ความขยันหมั่นเพียร ความอดทนอดกลั้น ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง ความซื่อสัตย์สุจริต ความไม่เห็นแก่ตัว ความมีน้ำใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง ความมีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา การรู้จักฟังตนเอง การเป็นผู้มีสัมมาคารวะ ความสามัคคี ความเป็นผู้มีวิถนธรรม ความจงรักภักดีต่อชาติ และ ความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์

2. คุณธรรมที่ปรากฏสูงสุดของพระอภัยมณีจากหนังสือแบบเรียน คือ ความกตัญญูทวดเวทซึ่งคิดเป็นร้อยละ 46.66 ส่วนคุณธรรมที่ปรากฏต่ำสุดคิดเป็นร้อยละ 6.67 มี 4 คุณธรรม ได้แก่ ความเมตตากรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ การไม่พูดปด ไม่พูดบิดเบือน ไม่พูดขยงให้เกิดความแตกแยก และการไม่พูดคำหยาบ และความมีน้ำใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง และคุณธรรมที่ไม่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนมี 22 คุณธรรม ได้แก่ การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย

การไม่โลภ การไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น การรู้จักความพอดี ความเป็นผู้มีสติรู้จักยับยั้งชั่งใจ ความเป็นผู้มีเหตุผล ความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว ความขยันหมั่นเพียร ความอดทนอดกลั้น ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง ความซื่อสัตย์สุจริต ความไม่เห็นแก่ตัว ความประณีตและละเอียดถี่ถ้วน ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา การยอมรับความเปลี่ยนแปลง การรู้จักพึ่งตนเอง การเป็นผู้มีสัมมาคารวะ ความสามัคคี ความเป็นผู้มีวัฒนธรรม ความจงรักภักดีต่อชาติ และความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์

3. คุณธรรมที่ปรากฏสูงสุดของขุนแผนจากหนังสือแบบเรียน คือ ความมีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา และความเป็นผู้มีวัฒนธรรม ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 33.33 ส่วนคุณธรรมที่ปรากฏต่ำสุดคิดเป็นร้อยละ 16.67 ได้แก่ ความรับผิดชอบ และความสามัคคี และคุณธรรมที่ไม่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนมี 23 คุณธรรม-ได้แก่ การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย ความเมตตากรุณา การไม่โลภ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ การไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น การรู้จักความพอดี การไม่พูดปด ไม่พูดบิดเบือน ไม่พูดยุยงให้เกิดความแตกแยก และการไม่พูดคำหยาบ การมีสัจจะและความจริงใจ ความเป็นผู้มีสติรู้จักยับยั้งชั่งใจ ความเป็นผู้มีเหตุผล ความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน อดกลั้น ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง ความกตัญญูทดแทน ความซื่อสัตย์สุจริต ความไม่เห็นแก่ตัว ความประณีตและละเอียดถี่ถ้วน ความมีน้ำใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง การยอมรับความเปลี่ยนแปลง การรู้จักพึ่งตนเอง การเป็นผู้มีสัมมาคารวะ ความจงรักภักดีต่อชาติ ความมีศรัทธาต่อศาสนา และความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์

4. คุณธรรมที่ปรากฏสูงสุดของหนุมานจากหนังสือแบบเรียน คือ ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 25 ส่วนคุณธรรมที่ปรากฏต่ำสุดคิดเป็นร้อยละ 2.78 มี 4 คุณธรรม ได้แก่ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ การมีสัจจะและความจริงใจ การเป็นผู้มีสัมมาคารวะ และความมีศรัทธาต่อศาสนา และคุณธรรมที่ไม่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนมี 19 คุณธรรม ได้แก่ การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย ความเมตตากรุณา การไม่โลภ การไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น การรู้จักความพอดี การไม่พูดปด ไม่พูดบิดเบือน ไม่พูดยุยงให้เกิดความแตกแยก และการไม่พูดคำหยาบ ความเป็นผู้มีสติ รู้จักยับยั้งชั่งใจ ความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว ความขยันหมั่นเพียร ความอดทนอดกลั้น ความกตัญญูทดแทน ความซื่อสัตย์สุจริต ความไม่เห็นแก่ตัว ความมีน้ำใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง ความมีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา การยอมรับความเปลี่ยนแปลง ความสามัคคี ความเป็นผู้มีวัฒนธรรม และความจงรักภักดีต่อชาติ

6. คุณธรรมที่ปรากฏสูงสุดของจูล่งจากหนังสือแบบเรียน คือ ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 34.78 ส่วนคุณธรรมที่ปรากฏต่ำสุดคิดเป็นร้อยละ 4.35 มี 3 คุณธรรม ได้แก่ การรู้จักความพอดี ความประณีตและละเอียดถี่ถ้วน และความมีศรัทธาต่อศาสนา และคุณธรรมที่ไม่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนมี 22 คุณธรรม ได้แก่ การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย ความเมตตากรุณา การไม่โลภ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ การไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น การไม่พูดปด ไม่พูดบิดเบือน ไม่พูดยุยงให้เกิดความแตกแยก และการไม่พูดคำหยาบ การมีสัจจะและความจริงใจ ความเป็นผู้มีสติรู้จักยับยั้งชั่งใจ ความเป็นผู้มีเหตุผล ความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว ความขยันหมั่นเพียร ความอดทนอดกลั้น ความกตัญญูทดแทน ความไม่เห็นแก่ตัว ความมีน้ำใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง ความมีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา การยอมรับความเปลี่ยนแปลง การรู้จักฟังตนเอง การเป็นผู้มีสัมมาคารวะ ความสามัคคี ความเป็นผู้มีวัฒนธรรม และความจงรักภักดีต่อชาติ

7. เมื่อเปรียบเทียบคุณธรรมของพระร่วงจากหนังสือแบบเรียนและวรรณคดีฉบับสมบูรณ์ จะเห็นได้ว่า คุณธรรมที่ปรากฏสูงสุดของพระร่วงทั้งจากหนังสือแบบเรียนและจากวรรณคดีฉบับสมบูรณ์ที่สอดคล้องกัน คือ ความประณีตและละเอียดถี่ถ้วน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 18.75 และ 16.13 ตามลำดับ ส่วนคุณธรรมที่ปรากฏต่ำสุดทั้งจากหนังสือแบบเรียนและวรรณคดีฉบับสมบูรณ์ที่สอดคล้องกัน คือ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ และการยอมรับความเปลี่ยนแปลงซึ่งคิดเป็นร้อยละ 6.25 และ 3.23 ตามลำดับ และคุณธรรมที่ไม่ปรากฏ ทั้งจากหนังสือแบบเรียนและวรรณคดีฉบับสมบูรณ์ มี 18 คุณธรรม ได้แก่ การไม่โลภ การไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น การรู้จักความพอดี การไม่พูดปด ไม่พูดบิดเบือน ไม่พูดยุยงให้เกิดความแตกแยกและการไม่พูดคำหยาบ ความเป็นผู้มีสติรู้จักยับยั้งชั่งใจ ความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว ความขยันหมั่นเพียร ความอดทนอดกลั้น ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง ความซื่อสัตย์สุจริต ความไม่เห็นแก่ตัว ความมีน้ำใจเป็นธรรม ไม่ลำเอียง ความมีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา การรู้จักฟังตนเอง การเป็นผู้มีสัมมาคารวะ ความสามัคคี ความจงรักภักดีต่อชาติและความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์

8. เมื่อเปรียบเทียบคุณธรรมของพระอภัยมณีจากหนังสือแบบเรียนและวรรณคดีฉบับสมบูรณ์ จะเห็นได้ว่า คุณธรรมที่ปรากฏสูงสุดของพระอภัยมณีจากหนังสือแบบเรียน คือ ความกตัญญูทดแทน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 46.66 จากวรรณคดีฉบับสมบูรณ์ คือ ความเมตตากรุณา ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 17.94 ส่วนคุณธรรมที่ปรากฏต่ำสุด จากหนังสือแบบเรียนมี 4 คุณธรรม

ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 6.67 ได้แก่ ความเมตตากรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ การไม่พูดปด ไม่พูดบิดเบือน ไม่พูดยุยงให้เกิดความแตกแยกและการไม่พูดคำหยาบ และความมีน้ำใจเป็นธรรม ไม่ลำเอียง จากวรรณคดีฉบับสมบูรณีย์ 5 คุณธรรม ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 0.38 ได้แก่ การไม่โลภ การไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ความซื่อสัตย์สุจริต และไม่เห็นแก่ตัว และความมีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา และคุณธรรมที่ไม่ปรากฏทั้งจากหนังสือแบบเรียนและวรรณคดีฉบับสมบูรณีย์ ได้แก่ การรู้จักความพอดี ความจงรักภักดีต่อชาติ และความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์

9. เมื่อเปรียบเทียบคุณธรรมของขุนแผนจากหนังสือแบบเรียนและวรรณคดีฉบับสมบูรณีย์ จะเห็นได้ว่า คุณธรรมที่ปรากฏสูงสุดของขุนแผนจากหนังสือแบบเรียน ได้แก่ ความมีระเบียบวินัย และตรงต่อเวลา และความเป็นผู้มีวิถนธรรม ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 33.33 จากวรรณคดีฉบับสมบูรณีย์ คือการเป็นผู้มีสัมมาคารวะ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 17.66 ส่วนคุณธรรมที่ปรากฏต่ำสุด จากหนังสือแบบเรียน ได้แก่ ความรับผิดชอบ และความสามัคคี ซึ่งเป็นร้อยละ 16.67 จากวรรณคดีฉบับสมบูรณีย์ คือ ความไม่เห็นแก่ตัว ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 0.23 และคุณธรรมที่ไม่ปรากฏทั้งจากหนังสือแบบเรียนและวรรณคดีฉบับสมบูรณีย์ ได้แก่ การไม่โลภ และการไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

10. เมื่อเปรียบเทียบคุณธรรมของหนุมานจากหนังสือแบบเรียนและวรรณคดีฉบับสมบูรณีย์ จะเห็นได้ว่า คุณธรรมที่ปรากฏสูงสุดของหนุมานจากหนังสือแบบเรียน คือ ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 25 จากวรรณคดีฉบับสมบูรณีย์ คือ การเป็นผู้มีสัมมาคารวะ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 24.34 ส่วนคุณธรรมที่ปรากฏต่ำสุดจากหนังสือแบบเรียนมี 4 คุณธรรม ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 2.78 ได้แก่ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ การมีสัจจะและความจริงใจ การเป็นผู้มีสัมมาคารวะ และความมีศรัทธาต่อศาสนาจากวรรณคดีฉบับสมบูรณีย์มี 3 คุณธรรม ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 0.22 ได้แก่ การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย การไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น และความอดทนอดกลั้น และคุณธรรมที่ไม่ปรากฏทั้งจากหนังสือแบบเรียนและวรรณคดีฉบับสมบูรณีย์ ได้แก่ ความไม่เห็นแก่ตัว ความมีน้ำใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง การยอมรับความเปลี่ยนแปลง และความจงรักภักดีต่อชาติ

11. เมื่อเปรียบเทียบคุณธรรมของสมเด็จพระเจ้าราชาธิราชจากหนังสือแบบเรียนและวรรณคดีฉบับสมบูรณีย์ จะเห็นได้ว่า คุณธรรมที่ปรากฏสูงสุดของสมเด็จพระเจ้าราชาธิราช ทั้งจากหนังสือแบบเรียนและจากวรรณคดีฉบับสมบูรณีย์ที่สอดคล้องกัน คือ ความเป็นผู้มีวิถนธรรม ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 31.81 และ 15.69 ตามลำดับ ส่วนคุณธรรมที่ปรากฏต่ำสุดทั้งจากหนังสือแบบเรียนและ

จากวรรณคดีฉบับสมบูรณ์ที่สอดคล้องกัน คือ การยอมรับความเปลี่ยนแปลง ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 4.55 และ 0.37 ตามลำดับ และคุณธรรมที่ไม่ปรากฏทั้งจากหนังสือแบบเรียนและวรรณคดีฉบับสมบูรณ์ ได้แก่ การไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ความจงรักภักดีต่อชาติ และความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์

12. เมื่อเปรียบเทียบคุณธรรมของจูล่งจากหนังสือแบบเรียนและวรรณคดีฉบับสมบูรณ์ จะเห็นได้ว่า คุณธรรมที่ปรากฏสูงสุดของจูล่งทั้งจากหนังสือแบบเรียน และจากวรรณคดีฉบับสมบูรณ์ที่สอดคล้องกัน คือ ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 34.78 และ 27.03 ตามลำดับ ส่วนคุณธรรมที่ปรากฏต่ำสุด จากหนังสือแบบเรียน มี 3 คุณธรรม ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 4.35 ได้แก่ การรู้จักความพอดี ความประณีตและละเอียดถี่ถ้วน และความมีศรัทธาต่อศาสนา จากวรรณคดีฉบับสมบูรณ์ มี 9 คุณธรรม ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 0.54 ได้แก่ การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย ความเมตตากรุณา การไม่โลภ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ การไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น การไม่พูดปด การไม่พูดมิดเบือน ไม่พูดขย่งให้เกิดความแตกแยก และการไม่พูดคำหยาบ ความเป็นผู้มีสติรู้จักยับยั้งชั่งใจ ความอดทนอดกลั้น และความเป็นผู้มีวัฒนธรรม และคุณธรรมที่ไม่ปรากฏทั้งจากหนังสือแบบเรียนและวรรณคดีฉบับสมบูรณ์ ได้แก่ ความไม่เห็นแก่ตัว การยอมรับความเปลี่ยนแปลง และความจงรักภักดีต่อชาติ

อภิปรายผล

1. จากการวิเคราะห์คุณธรรมของพระร่วงจากหนังสือแบบเรียน พบว่าคุณธรรมที่ปรากฏสูงสุดของพระร่วงจากหนังสือแบบเรียน คือ ความประณีตและละเอียดถี่ถ้วน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะต้องการเน้นคุณธรรมข้อนี้แก่นักเรียน เพราะคุณธรรมข้อนี้นำมาซึ่งความเรียบร้อยถูกต้อง ทำให้สามารถดำเนินงานต่าง ๆ ได้อย่างสมบูรณ์ไม่ขาดตกบกพร่อง เหมาะสมที่จะเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน และจากการวิจัยของ กุณฑล มธุรสจันทร (2527: 119) พบว่าความประณีตและละเอียดถี่ถ้วน เป็นคุณธรรมที่ปรากฏอยู่มาก เป็นอันดับหนึ่งในหนังสือเรียนสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

2. จากการวิเคราะห์คุณธรรมของพระอภัยมณีจากหนังสือแบบเรียน พบว่าคุณธรรมที่ปรากฏสูงสุดของพระอภัยมณีจากหนังสือแบบเรียน คือ ความกตัญญูกตเวทิตี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะต้องการเน้นคุณธรรมข้อนี้แก่นักเรียน เพราะความกตัญญูกตเวทิตี นำมาซึ่งความสุขความเจริญต่อผู้ประพฤติปฏิบัติ อีกทั้งยังเป็นคุณธรรมสำคัญยิ่งตามหลักคำสั่งสอนของพระพุทธศาสนา

3. จากการวิเคราะห์คุณธรรมของขุนแผนจากหนังสือแบบเรียน พบว่า คุณธรรมที่ปรากฏสูงสุดของขุนแผนจากหนังสือแบบเรียน คือ ความมีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา และความเป็นผู้มีวิถึธรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคุณธรรมทั้ง 2 นี้ เป็นคุณธรรมพื้นฐานที่สำคัญยิ่งสมควรปลูกฝังให้นักเรียน เพราะจะทำให้นักเรียนรู้จักสร้างระเบียบวินัยในตนเองขึ้น และยังรู้จักประพฤติปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของชาติอีกด้วย และจากการวิจัยของ สุปราณี ไกรวัฒนุสสรณ์ (2527: 112) พบว่า ความเป็นผู้มีวิถึธรรมและปฏิบัติตามประเพณีนิยม เป็นคุณธรรมที่ปรากฏเป็นอันดับ 1 ในหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

4. จากการวิเคราะห์คุณธรรมของหนุมานจากหนังสือแบบเรียน พบว่า คุณธรรมที่ปรากฏสูงสุดของหนุมานจากหนังสือแบบเรียน คือ ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง เป็นคุณธรรมที่สำคัญควรปลูกฝังให้นักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาซึ่งอยู่ในวัยที่กำลังพัฒนาทั้งในด้านร่างกายและความคิด จึงควรปลูกฝังให้มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าคิด กล้าทำ กล้าพูด ในสิ่งที่มีเหตุผลหรือเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และจากการวิจัยของ เบญจา บุญสนธิกุล (2527: 123-124) พบว่า ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง เป็นคุณธรรมที่เน้นเป็นอันดับ 1 ในหนังสือการ์ตูนที่ได้เค้าโครงจากต่างประเทศ ราคาเล่มละ 3 - 10 บาท

5. จากการวิเคราะห์คุณธรรมของสมเด็จพระเจ้าราชาธิราชจากหนังสือแบบเรียน พบว่า คุณธรรมที่ปรากฏสูงสุดของสมเด็จพระเจ้าราชาธิราชจากหนังสือแบบเรียน คือ ความเป็นผู้มีวิถึธรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคุณธรรมข้อนี้เป็นคุณธรรมที่สำคัญสมควรปลูกฝังให้นักเรียน เพื่อให้เป็นผู้นมีระเบียบแบบแผนในการดำเนินชีวิต ดำรงรักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณีอันเป็นที่ยอมรับของสังคม และจากผลการวิจัยของ สุปราณี ไกรวัฒนุสสรณ์ (2527: 112) พบว่า ความเป็นผู้มีวิถึธรรมและปฏิบัติตามประเพณีนิยม เป็นคุณธรรมที่ปรากฏมากเป็นอันดับ 1 ในหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

6. จากการวิเคราะห์คุณธรรมของจูล่งจากหนังสือแบบเรียน พบว่า คุณธรรมที่ปรากฏสูงสุดของจูล่งจากหนังสือแบบเรียน คือ ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะต้องการเน้นคุณธรรมข้อนี้แก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง

บ้าง ทั้งนี้จะทำให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ต่าง ๆ และจากการวิจัยของ เมญจา บุญสนธิกุล (2527: 123-124) พบว่า ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเองเป็นคุณธรรมที่เน้นเป็นอันดับ 1 ในหนังสือการ์ตูนที่ได้เค้าโครงจากต่างประเทศ ราคาเล่มละ 3 - 10 บาท

7. จากการเปรียบเทียบคุณธรรมของพระร่วงจากหนังสือแบบ เรียนและวรรณคดีฉบับสมบูรณ์ พบว่าคุณธรรมที่ปรากฏสูงสุดทั้งจากหนังสือแบบ เรียนและวรรณคดีฉบับสมบูรณ์ คือ คุณธรรมในข้อความประณีตและละเอียดถี่ถ้วน ทั้งนี้อาจ เป็น เพราะคุณธรรมข้อนี้ เป็นคุณธรรมที่นำมาซึ่งความละเอียดรอบคอบ เรียบร้อยและถูกต้องในการกระทำสิ่งใด ๆ ก็ตาม เป็นคุณธรรมพื้นฐานคุณธรรมหนึ่งที่ต้องปลูกฝังให้แก่ักเรียนและบุคคลทั่วไป จึงเป็นที่น่ายินดีอย่างยิ่ง เพราะนักเรียนผู้อ่านบทละคร เรื่องนี้ นอกจากจะได้ทราบตำนานเกี่ยวกับ การตั้งตัว เป็นอิสรภาพของชาติไทย จากขอมแล้ว ยังได้แบบอย่างคุณธรรมที่ดีในการดำรงชีวิต และจากการวิจัยของ กุณฑล มธุรสจรรย์รร (2527: 119) พบว่าความประณีตและละเอียดถี่ถ้วน เป็นคุณธรรมที่ปรากฏอยู่มาก เป็นอันดับหนึ่งในหนังสือเรียนสร้าง เสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

8. จากการเปรียบเทียบคุณธรรมของพระอภัยมณี จากหนังสือแบบ เรียนและวรรณคดีฉบับสมบูรณ์ พบว่าคุณธรรมที่ปรากฏสูงสุดจากหนังสือแบบ เรียน คือ ความกตัญญูกตเวที ทั้งนี้ อาจเป็น เพราะต้องการ เน้นความสำคัญของคุณธรรมข้อนี้แก่นักเรียน เพราะความกตัญญูกตเวทิตัน เป็นคำสอนที่สืบทอดกันต่อมาตามหลักของพระพุทธศาสนา ซึ่งสอนให้รู้จักระลึกถึงบุญคุณของผู้มีพระคุณและตอบแทนบุญคุณของท่าน เพราะมีความ เชื่อว่า "ความกตัญญูกตเวที เป็นเครื่องหมายของคนดี" ส่วนคุณธรรมที่ปรากฏสูงสุดจากวรรณคดีฉบับสมบูรณ์ คือ คุณธรรมในข้อความเมตตา กรุณา ทั้งนี้อาจ เป็น เพราะ เนื้อ เรื่องของพระอภัยมณี มีลักษณะเป็นนิทานหรือนิยาย แสดงถึงการดำเนินชีวิตของกลุ่มคนในสังคมหนึ่ง ดังนั้นความ เมตตา กรุณา ซึ่งเป็นหลักธรรมในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกัน จึงปรากฏให้เห็นในตัวเอกของเรื่อง และยังมี การวิจัยของ สุรางค์ รุ่งเรือง (2525: 137) กรรณิกา ศรีเจริญ (2515: 135) และวิจิตรา สุภากร (2523: 91) ที่พบว่า ความ เมตตา กรุณา เป็นคุณธรรมที่ปรากฏมากที่สุด

9. จากการเปรียบเทียบคุณธรรมของขุนแผน จากหนังสือแบบ เรียน และจากวรรณคดีฉบับสมบูรณ์ พบว่า คุณธรรมที่ปรากฏสูงสุดจากหนังสือแบบ เรียนคือ ความมีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลาและความเป็นผู้มีวิถึคุณธรรม ทั้งนี้อาจเป็น เพราะคุณธรรมทั้ง 2 นี้ เป็นคุณธรรมพื้นฐานที่

สำคัญยิ่งกล่าวคือ ความมีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา เป็นคุณธรรมพื้นฐานที่สร้างให้สังคม อยู่ในความสงบเรียบร้อย เป็นคุณธรรมที่ควรปลูกฝังให้มีขึ้นในพลเมืองของชาติ เพราะเมื่อพลเมืองของชาติยึดมั่นในระเบียบวินัยแล้ว ไม่ว่าจะต่อตนเองหรือต่อส่วนรวมก็ตาม เขาเหล่านั้นก็จะเป็นผู้ตรงเวลาให้ความยึดมั่นเคารพต่อระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ของสังคม โดยเฉพาะกฎหมาย ซึ่งเป็นระเบียบข้อบังคับสำคัญสูงสุดของสังคม ทำให้สังคมมีแต่ความสุข ส่วนคุณธรรมในข้อความ เป็นผู้วิวัฒธรรมนั้น เป็นคุณธรรมพื้นฐานซึ่งแสดงให้เห็นเอกลักษณ์ที่สำคัญต่าง ๆ ของชาติ เช่น มีการปฏิบัติและดำรงรักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณีอันเป็นที่ยอมรับของสังคม เป็นคุณธรรมที่สำคัญยิ่งอีกประการหนึ่งที่สมควรปลูกฝังให้เกิดมีขึ้นในตัวนักเรียน และจากการวิจัยของ สุปราณี ไกรวัฒนุสสร (2527: 112) พบว่า ความเป็นผู้วิวัฒธรรมและปฏิบัติตามประเพณีนิยม เป็นคุณธรรมที่ปรากฏเป็นอันดับ 1 ในหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ส่วนคุณธรรมที่ปรากฏสูงสุดจากวรรณคดีฉบับสมบูรณ์ คือคุณธรรมในข้อการเป็นผู้มีสัมมาคารวะ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคุณธรรมนี้เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตของบุคคล เพราะไม่ว่าจะเป็นความสุภาพอ่อนน้อม การรู้จักที่ต่ำสูง การรู้จักให้เกียรติผู้อื่น ตลอดจนการรู้จักทำความเคารพผู้มีอาวุโสสูงกว่านั้น สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นเครื่องหมายแสดงถึงการเป็นผู้มีสัมมาคารวะ จึงเป็นการสมควรที่จะปลูกฝังคุณธรรมข้อนี้ให้แก่เยาวชนของชาติรวมทั้งบุคคลทั่วไป เพราะจะนำพาซึ่งความรักความปลาบปลื้ม ความนิยมยินดีซึ่งกันและกันในสังคม

10. จากการเปรียบเทียบคุณธรรมของหนุมาน จากหนังสือแบบเรียนและจากวรรณคดีฉบับสมบูรณ์ พบว่า คุณธรรมที่ปรากฏสูงสุดจากหนังสือแบบเรียนคือ ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะเนื้อเรื่องรามเกียรติ์นั้นส่วนใหญ่แสดงให้เห็นถึงการต่อสู้ ระหว่างฝ่ายธรรมะกับฝ่ายอธรรม โดยเฉพาะหนุมานนั้นเป็นนักรบผู้มีความกล้าหาญ สามารถต่อสู้กับภัยอันตรายต่าง ๆ ได้ ด้วยใจอันมั่นคง คุณธรรมข้อนี้จึงปรากฏสูงมากอีกคุณธรรมหนึ่งในหนุมาน และยังมี การวิจัยของ เบญจา บุญยสนธิกุล (2527: 123-124) พบว่า ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง เป็นคุณธรรมที่เน้นเป็นอันดับ 1 ในหนังสือการ์ตูนที่ได้เค้าโครงจากต่างประเทศ ราคาเล่มละ 3 - 10 บาท ส่วนคุณธรรมที่ปรากฏสูงสุดจากวรรณคดีฉบับสมบูรณ์ คือ คุณธรรมในข้อการเป็นผู้มีสัมมาคารวะ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคุณธรรมข้อนี้เป็นคุณธรรมพื้นฐานที่สำคัญสมควรจะปลูกฝังให้แก่ประชาชนโดยทั่วไป จึงปรากฏคุณธรรมข้อนี้ในพฤติกรรมของตัวเอกในเรื่อง

11. จากการเปรียบเทียบคุณธรรมของสมเด็จพระเจ้าราชาธิราช จากหนังสือแบบเรียน และจากวรรณคดีฉบับสมบูรณ์ พบว่า คุณธรรมที่ปรากฏสูงสุดทั้งจากหนังสือแบบเรียนและวรรณคดีฉบับสมบูรณ์ คือ คุณธรรมในข้อความเป็นผู้มีวิถนธรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะตัวเอกของเรื่องคือ สมเด็จพระเจ้าราชาธิราชอยู่ในฐานะกษัตริย์ จึงแสดงออกให้เห็นถึงการยึดมั่นในวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดีและจากผลการวิจัยของ สุปราณี ไกรวัฒนุสรณ์ (2527: 112) พบว่า ความเป็นผู้มีวิถนธรรมและปฏิบัติตามประเพณีนิยม เป็นคุณธรรมที่ปรากฏมากเป็นอันดับ 1 ในหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

12. จากการเปรียบเทียบคุณธรรมของจูล่ง จากหนังสือแบบเรียนและจากวรรณคดีฉบับสมบูรณ์ พบว่า คุณธรรมที่ปรากฏสูงสุดทั้งจากหนังสือแบบเรียนและวรรณคดีฉบับสมบูรณ์ คือ ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเนื้อเรื่องสามก๊กนั้น เป็นเรื่องเกี่ยวกับการทำสงคราม มีการรบพุ่งต่อสู้กันตลอดทั้งเรื่อง โดยเฉพาะจูล่ง ตัวเอกของเรื่องเป็นนักรบผู้กล้าหาญ จึงได้แสดงให้เห็นถึงคุณธรรมข้อนี้สูงสุด และยังมีการวิจัยของ เบญจา บุญสนธิกุล (2527: 123-124) พบว่า ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง เป็นคุณธรรมที่เน้นเป็นอันดับ 1 ในหนังสือการ์ตูนที่ได้เค้าโครงจากต่างประเทศ ราคาเล่มละ 3 - 10 บาท

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์คุณธรรมของตัวเอกในวรรณคดีที่ปรากฏในหนังสือเรียนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น" ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย

1. ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยควรแนะนำให้นักเรียนได้อ่านหนังสือที่ได้รับการพิจารณาแล้วว่ามีความดี ซึ่งได้สอดแทรกคุณธรรมด้านต่าง ๆ ไว้ เช่น หนังสือสำหรับเด็กฉบับชนะการประกวดในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ ทั้งนี้เพราะหนังสือเหล่านี้ ช่วยปลูกฝังคุณธรรมลงในจิตใจของเด็กควบคู่ไปกับหนังสือเรียนด้วย

2. ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ควรมีการจัดกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมและปลูกฝังคุณธรรมให้แก่ นักเรียน ทั้งนี้อาจจัดในรูปของกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจัดนิทรรศการคุณธรรม การจัด สัปดาห์คุณธรรม การจัดแสดงละครที่แฝงคติธรรม การประกวดแต่งคำประพันธ์หรือคำขวัญ เกี่ยวกับคุณธรรมการได้วาที่หัวข้อธรรมะต่าง ๆ

3. ครูควรตระหนักในบทบาท หน้าที่รับผิดชอบของตนในการปลูกฝังคุณธรรมให้แก่เด็ก ทั้งนี้ครูควรเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการประพฤติปฏิบัติตน

4. กระทรวงศึกษาธิการ และผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรมีการเลือกวรรณกรรมที่ปรากฏ คุณธรรมด้านต่าง ๆ นำมาบรรจุไว้ในวิชาภาษาไทยหรือวิชาอื่น ๆ ด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจะได้มีการวิเคราะห์คุณธรรมของตัวเอกในวรรณคดีเรื่องอื่น ๆ หรือใน วรรณกรรมปัจจุบันที่ได้รับการยกย่อง เพื่อเป็นแนวทางในการคัดเลือกบทเรียนที่มีคุณค่าให้แก่ นักเรียน

2. ควรจะได้มีการวิเคราะห์คุณธรรมจากหนังสือเรียนวิชาต่าง ๆ เช่น สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ในระดับมัธยมศึกษา เพื่อจะได้ทราบว่าได้มีการสอดแทรกคุณธรรมที่สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาหรือไม่อย่างไร

3. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรมด้านการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ว่าคุณธรรมใดบ้างมีความสำคัญมากที่สุด และเรียงตามลำดับกันมา เพื่อจะได้้นำผลนี้ไปจัดบทเรียนที่สอดแทรกคุณธรรมต่าง ๆ ดังกล่าว ได้ถูกต้องที่สุด